

Н. Б. РЕШЕТНЯК, О. В. НАЗАРЕНКО, Ю. В. ЄГОРОВА

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Необхідність забезпечення збалансованого інноваційного розвитку України зумовлена глобальною невизначеністю, динамічними процесами та структурними змінами, які мають місце сьогодні у світовій економіці. В цих умовах актуальним є визначення позицій України у світовій системі координат саме за параметрами інноваційності. Оцінювання стану науково-технічної сфери, інноваційного розвитку, результатів наукових досліджень у країнах світу на міжнародному рівні здійснюється за багатьма показниками різноманітних рейтингів, до найбільш авторитетних з яких, відносяться: Глобальний інноваційний індекс, Глобальний індекс конкурентоспроможності, Європейське інноваційне табло. Проведення аналізу досягнутого стану інноваційного розвитку економіки України за показниками міжнародних рейтингів потребує визначення методологічних принципів їх розрахунку. За результатами дослідження встановлено, що, незважаючи на деякі позитивні тенденції, в цілому існує значний розрив між рівнем інноваційного розвитку України та розвинутих країн. З'ясовано, що позиції нашої країни за Глобальним індексом конкурентоспроможності в останні декілька років коливаються в межах 76-89 місць, з чого зроблено висновок про відсутність дієвих реформ у сфері наукових досліджень, технологій та інновацій. Дослідження інноваційної діяльності європейських країн та країн - регіональних сусідів продемонструвало належність України до групи зі статусом «Повільний інноватор». Низькі значення показників у міжнародних рейтингах пов'язані з помилками в політиці уряду та існуючими проблемами в інноваційній сфері – використання людського потенціалу, якості інноваційної інфраструктури, формування сталих взаємозв'язків між елементами національної інноваційної системи в цілому. Залишаються невирішеними питання співробітництва з міжнародними інститутами та слабкої інтегрованості в міжнародну науково-технічну та інноваційну кооперацію. У зв'язку з цим запропоновані кроки у напрямку приєднання України до глобальних інноваційних процесів, що дозволить наблизити результати рейтингів до рівня розвинутих країн у майбутньому.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інновації, інноваційний статус, індекс, рейтинг, конкурентоспроможність, глобальна невизначеність

Н. Б. РЕШЕТНЯК, Е. В. НАЗАРЕНКО, Ю. В. ЄГОРОВА

ОБЕСПЕЧЕНИЕ СБАЛАНСИРОВАННОГО ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНОЙ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ

Необходимость обеспечения сбалансированного инновационного развития Украины обусловлена глобальной неопределенностью, динамическими процессами и структурными изменениями, которые имеют место сегодня в мировой экономике. В этих условиях актуальным является определение позиций Украины в мировой системе координат именно по параметрам инновационности. Оценка состояния научно-технической сферы, инновационного развития, результатов научных исследований в странах мира на международном уровне осуществляется по многим показателям различных рейтингов, к наиболее авторитетным из которых, относятся: Глобальный инновационный индекс, Глобальный индекс конкурентоспособности, Европейское инновационное табло. Проведение анализа достигнутого уровня инновационного развития экономики Украины по показателям международных рейтингов требует определения методологических принципов их расчета. По результатам исследования установлено, что, несмотря на некоторые положительные тенденции, в целом существует значительный разрыв между уровнем инновационного развития Украины и развитых стран. Выяснено, что позиции нашей страны по Глобальному индексу конкурентоспособности в последние несколько лет колеблются в пределах 76-89 мест, в соответствии с чем, сделан вывод об отсутствии действенных реформ в сфере научных исследований, технологий и инноваций. Исследование инновационной деятельности европейских стран и стран - региональных соседей продемонстрировало принадлежность Украины к группе со статусом «Медленный инноватор». Низкие значения показателей в международных рейтингах связаны с ошибками в политике правительства и существующими проблемами в инновационной сфере - использования человеческого потенциала, качества инновационной инфраструктуры, формирования устойчивых взаимосвязей между элементами национальной инновационной системы в целом. Остаются нерешенными вопросы сотрудничества с международными институтами и слабой интегрированности в международную научно-техническую и инновационную кооперацію. В связи с этим предложены шаги в направлении присоединения Украины к глобальным инновационным процессам, что позволит приблизить результаты рейтингів к уровню развитых стран в будущем.

Ключевые слова: инновационное развитие, инновации, инновационный статус, индекс, рейтинг, конкурентоспособность, глобальная неопределенность.

N. B. RESHETNIAK, O. V. NAZARENKO, Yu. V. YEHOROVA

ENSURING A BALANCED INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY UNDER THE CONDITIONS OF GLOBAL UNCERTAINTY

The need to ensure balanced innovative development of Ukraine is due to global uncertainty, dynamic processes and structural changes that are taking place today in the global economy. In these conditions, it is relevant to determine the position of Ukraine in the global coordinate system precisely in terms of innovation. Assessment of the state of the scientific and technical sphere, innovative development, research results in the countries of the world at the international level is carried out according to many indicators of various ratings, the most authoritative of which are: Global Innovation Index, Global Competitiveness Index, European Innovation Scoreboard. An analysis of the achieved level of innovative development of the Ukrainian economy in terms of international ratings requires the determination of methodological principles for their calculation. According to the results of the study, it was found that, despite some positive trends, in general, there is a significant gap between the level of innovative development of Ukraine and developed countries. It was found that the position of our country on the Global Competitiveness Index in the past few years has fluctuated between 76-89 places, in accordance with which, it is concluded that there are no effective reforms in the field of research, technology and innovation. The study of innovative activities of European countries and countries - regional neighbors demonstrated Ukraine's membership in the group with the status of «Modest Innovator». Low values of the analyzed indicators in international ratings are associated with errors in government policy and existing problems in the innovation sphere - the use of human potential, the quality of innovation infrastructure, the formation of sustainable relationships between elements of the national innovation system as a whole. The issues of cooperation with international institutions and poor integration into international scientific,

technical and innovative cooperation remain unresolved. In this regard, steps are proposed in the direction of Ukraine joining the global innovation processes, which will bring the rating results closer to the level of developed countries in the future.

Keywords: innovative development, innovation, innovative status, index, rating, competitiveness, global uncertainty.

Вступ. Враховуючи особливості і тенденції, які існують сьогодні у світовій економіці, Україні слід шукати такі шляхи економічного розвитку, що забезпечили б її входження на міжнародний ринок і високу конкурентоспроможність виробленої продукції.

В умовах існуючої глобальної невизначеності, відкритості національних економік та динамізму економічних процесів нашої країни потрібен саме збалансований розвиток, заснований на розробці і впровадженні інновацій, сучасних наукоємних високотехнологічних галузях, прогресивних енерго- та ресурсозберігаючих технологіях.

Формування нових знань, розробка та масове впровадження новітніх технологій стають вирішальними у визначенні місця й ролі України у світовій економіці.

Постановка завдання. Забезпечення збалансованого інноваційного розвитку в умовах глобальної невизначеності вимагає вирішення значної кількості завдань. Зокрема, з метою визначення позицій України у світовій економіці необхідно оцінити стан її науково - технічної сфери, інноваційного потенціалу, рівня науково-технологічного розвитку за даними світових рейтингів.

Залишаються невирішеними питання співробітництва з міжнародними інститутами та слабкої інтегрованості в міжнародну науково-технічну та інноваційну кооперацію. Тому доцільним уявляється розробка практичних рекомендацій щодо міжнародної співпраці в сфері інновацій.

Виклад основного матеріалу. У світовому господарстві сьогодні сформована концепція збалансованого економічного зростання на основі використання інновацій і знань як головних економічних ресурсів.

Динамізм процесів, які відбуваються сьогодні у світовій економіці та зумовлюють зміну її структури, значно впливають і на інноваційний розвиток України.

В умовах глобальної невизначеності для кожної держави важливим є визначення її місця у світовій системі координат. З цією метою у світі застосовуються рейтинги, які складаються для певного кола країн та визначають позицію кожної з них залежно від розвитку національної економіки та інноваційного потенціалу.

Оцінювання стану науково-технічної сфери, інноваційного розвитку, результатів наукових досліджень у країнах світу на міжнародному рівні здійснюється за багатьма показниками різноманітних рейтингів, до найбільш авторитетних з них, зокрема, відносяться Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index), Глобальний індекс конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), Європейське інноваційне табло (European Innovation Scoreboard).

Глобальний інноваційний індекс (ГІІ) оцінює елементи національних економік, у яких протікають

інноваційні процеси. Його розраховують на основі близько 80 різних змінних, які детально характеризують інноваційний розвиток країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку.

ГІІ розраховують як зважену суму оцінок двох груп показників:

1. Наявні ресурси та умови для проведення інновацій (Innovation Input):

- інститути (Institutions);
- людський капітал та дослідження (Human capital and research);
- інфраструктура (Infrastructure);
- розвиток внутрішнього ринку (Market sophistication);
- розвиток бізнесу (Business sophistication).

2. Досягнуті практичні результати здійснення інновацій (Innovation Output):

- знання та технологічні результати (Knowledge and technology outputs);
- результати творчої діяльності (Creative outputs)

[1, С.75].

У підсумку ГІІ являє собою співвідношення витрат і ефекту та дозволяє об'єктивно оцінити ефективність зусиль з розвитку інновацій в тій чи іншій країні.

ГІІ 2018 охоплює 126 країн, в яких проживає 90,8% населення планети й котрі створюють 96,3% глобального ВВП [2].

Проведений аналіз показує, що як і у попередньому році до 3 лідерів входять такі країни як Швейцарія, Нідерланди та Швеція. Що стосується положення України у рейтингу ГІІ, то має місце дещо суперечлива тенденція. Позитивна динаміка позицій нашої країни за ГІІ спостерігається до 2018 року: у 2016р. - 56 місце, у 2017р. - 50 місце, у 2018р.- 43 місце [2,3,4]. Проте у 2019 році Україна посіла 47 місце, тобто втратила 4 позиції [5]. Найвища позиція України у рейтингу за останні роки була у 2018 році, що пов'язано зі значенням показників чотирьох складових індексу: «Людський капітал та дослідження (Human capital and research)» – 43 місце, «Розвиток бізнесу (Business sophistication)» – 46, «Знання та технологічні результати (Knowledge & technology outputs)» – 27, «Результати творчої діяльності (Creative outputs)» – 45. [2] Показник «Людський капітал та дослідження (Human capital and research)», який є основою забезпечення інноваційного розвитку країни, залишається на достатньо високому рівні. Проте спостерігається тенденція до його зниження - 43 місце (2018р.), 41 місце (2017р.), 40 місце (2016р.) [2,3,4]. Також слід зазначити, що за окремими складовими ГІІ Україна дещо понизила свої позиції, зокрема, за складовою «Розвиток ринку (Market sophistication)» Україна змістилася 81 на 89 місце, за складовою «Інституції (Institutions)» – з 101 на 107 місце [2].

Глобальний індекс конкурентоспроможності (ГІК), що складається за даними щорічного звіту Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ), визначає

національну конкурентоспроможність як здатність країни та її інституцій забезпечувати стабільні темпи економічного зростання, які б відзначалися певною стійкістю в середньостроковій перспективі.

Так, у 2019 році до трійки лідерів у рейтингу за індексом глобальної конкурентоспроможності увійшли такі країни як Сінгапур, США, Гонконг. У той же час Україна втратила дві позиції порівняно з попереднім роком і посіла 85-е місце [6].

Найкращі значення у 2018 році Україна мала за такими складовими ГІК, як «Навички (Skills)» (46 місце), «Розмір ринку (Market size)» (47 місце), «Інфраструктура (Infrastructure)» (57 місце) та «Інноваційні можливості (Innovation capability)» (58 місце) [7].

У світовій економіці головним чинником забезпечення економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країн є інноваційний розвиток, який спирається на потужну технологічну, наукову та інвестиційну базу.

Тому для нашого дослідження має значення така складова ГІК як «Інноваційні можливості (Innovation capability)». За показниками цієї складової «Взаємодія та різноманітність (Interaction and diversity)» «Дослідження і розробки (Research and development)» Комерціалізація (Commercialization) у 2018 році Україна посіла 71, 58 та 63 місця відповідно [8].

В цілому позиції України за індексом глобальної конкурентоспроможності за останні декілька років коливаються в межах 76-89 місць (залежно від кількості країн, що досліджуються). Тому можна зробити висновок, що в цьому відношенні наша країна тупіє на одному місці.

Порівнюючи позиції України та деяких країн світу за ГІК в останні роки, слід відзначити, що попереду у рейтингу знаходяться такі країни (крім загальносвітових лідерів), як Грузія, Хорватія та Румунія.

Враховуючи євроінтеграційну стратегію України слід визначити її позицію відносно країн-членів ЄС, скориставшись даними Європейського інноваційного табло.

Європейське інноваційне табло (ЄІТ, European Innovation Scoreboard) є важливим інструментом оцінювання інноваційного розвитку країн Європи. ЄІТ являє собою систему показників науково-технічної та інноваційної діяльності, на основі якої розраховується Зведений Інноваційний Індекс (Summary Innovation Index) для кожної європейської країни. Він забезпечує проведення порівняльного аналізу науково-технологічного розвитку країн ЄС (інноваційної діяльності в країнах ЄС), інших європейських країн – регіональних сусідів, оцінювання відносно сильних та слабких сторін національних інноваційних систем.

Показники ЄІТ систематизовано у групи, за кожною з яких розраховують відповідний індикатор. У свою чергу ЗІІ розраховують як середнє арифметичне з цих індикаторів. На основі отриманих результатів визначають статус країни з чотирьох можливих: інноваційний лідер (innovation leader) – інноваційні показники значно перевищують середнє значення по ЄС (показник інноваційного індексу на 20% вищий

середнього показника по ЄС); активний інноватор (strong innovator) – показники вищі або близькі до середнього показника по ЄС (показник коливається від 90% до 120% від середнього рівня); помірний інноватор (moderate innovator) – мають показники нижчі, ніж у середньому по ЄС (показник коливається від 50 % до 90 %); повільний інноватор (modest innovator) – продуктивність яких значно нижча, ніж у середньому по ЄС (показник менше або дорівнює 50 %), та складають відповідний рейтинг [1, С.85].

За даними основного звіту Європейського інноваційного табло за 2019 рік до країн - інноваційних лідерів входять: Швейцарія, Швеція, Фінляндія, Данія та Нідерланди. Зі значенням ЗІІ – 24,7 – Україна має статус «Повільний інноватор». Найближчим конкурентом, якого Україна може наздогнати, є Румунія. Загалом же значення ЗІІ для України є значно меншим за середнє по країнах ЄС [9].

Належність України до групи країн «повільні інноватори» і низькі значення решти проаналізованих показників в цілому зумовлені серйозними помилками в політиці уряду та існуючими проблемами щодо використання людського потенціалу, якості інноваційної інфраструктури, формування сталих взаємозв'язків між елементами національної інноваційної системи в цілому та слабкої інтегрованості в міжнародну науково-технічну та інноваційну кооперацію.

Отже, за показниками світових рейтингів розрив між рівнем інноваційного розвитку України і розвинених країн є значним, що не останньою чергою зумовлено впливом внутрішніх чинників.

Необхідно зазначити, що реальна економічна ситуація в інноваційній сфері нашої країни є суперечливою. Загалом вона ускладнює інноваційну діяльність суб'єктів економіки і негативно впливає на можливості підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку. Зокрема, стримуючими чинниками інноваційного розвитку економіки України є надзвичайна розбалансованість її системи, некерованість як в адміністративному розумінні, так і в сфері дії економічних законів, низька якість управління бізнесом, відсутність орієнтації багатьох підприємств на міжнародний ринок [10].

Негативно впливає на інноваційний розвиток України також відсутність дієвих реформ, які стимулювали б ділову активність та інвестиції в інновації. Проте, як свідчить досвід європейських країн інноваційний розвиток економіки визначається не лише накопиченим економічним та інноваційним потенціалом, а й глибиною і характером проведених реформ у сфері наукових досліджень, технологій та інновацій. Сьогодні характерними тенденціями у державному регулюванні інноваційної діяльності країн Європи є: висунення нових ініціатив у сфері фінансування інновацій і НДДКР (Франція, Данія, Швеція, Німеччина); проведення управлінсько-організаційних реформ у сфері наукових досліджень, технологій та інновацій (Словаччина, Іспанія); поліпшення інфраструктури та фінансової підтримки НДДКР та інновацій, зокрема, за допомогою

податкових стимулів і підтримки інноваційних малих й середніх підприємств, у тому числі венчурного капіталу (Данія, Польща, Бельгія); надання додаткового фінансування інновацій і НДДКР (Німеччина, Франція, Словенія) [11, с. 257].

Існуюча влада декларує розвиток України на основі інновацій, проте на практиці й дотепер не напрацьовано системних і цілеспрямованих заходів інноваційної політики. Інститутами і установами не реалізуються належним чином складові інноваційної політики, які забезпечують узгодження інтересів її суб'єктів, форм, методів та інструментів державного впливу. Але ж саме інноваційна політика та її складові, що являють собою форми і методи державного стимулювання науково-технічної діяльності з метою широкого втілення наукових розробок у кінцевий результат – нові конкурентоспроможні види продукції, технології, організаційні новації, є фундаментом економічної стратегії розвинутих країн.

Про інноваційність України та конкурентоздатність її економіки на світовому ринку, свідчить рівень технологічного розвитку.

За рівнем технологічного розвитку наша країна значно відстає від розвинутих країн світу, де роль пріоритетних сфер виконують галузі V і VI технологічного укладів, за рахунок яких і відбувається приріст ВВП. Натомість в Україні переважає III технологічний уклад (добувна, переробна і легка промисловості, металургійне виробництво), а в окремих секторах (хімічна і нафтохімічна промисловість, виробництво машин і устаткування, виробництво та розподілення електроенергії, газу й води) панівним є виробництво продукції IV технологічного укладу. Експортує Україна переважно залізо і сталь, мінеральну продукцію, хімікати та продукцію сільського господарства [11, с. 272].

Висновки. Проведене дослідження позицій України у найбільш авторитетних світових та європейському рейтингах оцінювання стану науково-технічної сфери, інноваційного розвитку, результатів наукових досліджень показує що, незважаючи на деякі позитивні тенденції, в цілому вони є достатньо слабкими.

Динамічні перетворення, що відбуваються у світовому економічному просторі, вимагають від уряду реалізації стратегії, спрямованої на забезпечення збалансованого інноваційного розвитку та активну участь у глобальних інноваційних процесах.

У зв'язку з чим Україна повинна зробити кроки у напрямку приєднання до:

- створення міжнародних інноваційних мереж, технопарків, технополісів;
- ефективних норм законодавства інноваційної діяльності, діючих в глобальному середовищі, та міжнародних стандартів управління інноваційними процесами;
- створення єдиної електронної інформаційної бізнес-платформи в сфері інновацій; іноземного фінансування наукових досліджень;
- моделі колективних інновацій, яка формується світовим співтовариством, охоплює групи інноваторів,

інститути інноваційного розвитку та механізми їх узгоджених дій;

- міжнародних інноваційних програм, які спрямовані на вирішення глобальних науково-технічних проблем в рамках пріоритетних напрямів розвитку української економіки;

- світової тенденції зміщення пріоритетів у бік розповсюдження галузей V-го технологічного укладу (електронна, оптоволоконна промисловість, програмне забезпечення, телекомунікації, роботобудування, інформаційні послуги), а в наукових розробках - досліджень у сфері VI-го технологічного укладу (біо- та нанотехнології, аерокосмічна промисловість, нетрадиційні джерела енергії).

Приєднання України до глобальних інноваційних процесів на основі урахування національних інтересів та власних пріоритетів дозволить наблизити результати рейтингів до рівня розвинутих країн у майбутньому.

Також треба звернути увагу на загальні інститути, що не прямо, а побічно сприяють впровадженню нових технологій і інновацій. Під терміном «інститути» розуміються норми, цінності, правила поведінки в економіці, які полегшують прийняття відповідних рішень, і зроблять ці рішення більш передбачуваними і менш невизначеними. Згідно з інституційною теорією лауреата Нобелівської премії Д. Норта, від якості інститутів залежить і технологічний розвиток країни. [12]

Велику роль в Західній Європі відіграють традиційні інститути: працьовитість, поміркованість в споживанні, бережливість, турбота про освіту дітей. Вони передаються з покоління в покоління і забезпечують базис зростання економіки. В успішних країнах велику роль також грають такі інститути як: ступінь довіри до держави, захищеність бізнесу і верховенство права, надійна система контролю за виконанням господарських та цивільних договорів, ставлення влади до індивідуальної ініціативи та інновацій.

Проведені інституційні реформи в Україні недостатньо сприяють освоєнню технологій, завдяки яким зробили економічний ривок, наприклад, «азіатські тигри»: Південна Корея, Сінгапур, Малайзія, Тайвань. Досягнутий рівень змін економіки сьогодні перестає влаштовувати більшість українців. Адже бідність і відсталість зміцнюють здатність до виживання корумпованих інститутів і управлінських структур. Це є дорогою до збереження бідності більшості громадян. І до консервації технологічної відсталості країни.

На нашу думку, загальними умовами для сприяння інноваціям є такі:

- створення атмосфери поваги до інноваційних підприємств;
- економічні та соціальні інститути суспільства мають заохочувати потенційних новаторів, створюючи для них економічні стимули;
- технологічні інноватори повинні мати максимально комфортний режим взаємодії з органами

влади, забезпечення дотримання законів в їх відносинах з постачальниками та клієнтами.

– широке інформування про позитивний досвід успішних інноваторів, що здійснить вплив на інших для взаємного наслідування і навчання.

Список літератури

1. Аналітична довідка. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової і науково-технічної діяльності за 2018 рік: Міністерство освіти і науки України, Український інститут науково-технічної експертизи та інформації, Київ-2019, 117с.
2. The Global Innovation Index 2018: Energizing the World with Innovation URL: <https://www.globalinnovationindex.org>. (дата звернення: 12.11.2019).
3. The Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation URL: <https://www.globalinnovationindex.org>. (дата звернення: 11.11.2019).
4. The Global Innovation Index 2017: Innovation Feeding the World URL: <https://www.globalinnovationindex.org>. (дата звернення: 15.11.2019).
5. The Global Innovation Index Report 2019 URL: <http://globalinnovationindex.org/gii-2019-report> (дата звернення: 23.11.2019).
6. The Global Competitiveness Report 2019 URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення: 22.11.2019)
7. The Global Competitiveness Report 2018 URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=UKR> (дата звернення: 25.11.2019).
8. The Global Competitiveness Report 2018 URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=UKR>; <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/competitiveness-rankings/#series=GCI4.D.12> (дата звернення: 27.11.2019).
9. European Innovation Scoreboard 2019 URL: <http://eu.europa/docsdroom/documents/38781> (дата звернення: 27.11.2019).
10. Некрасова Л. А., Попенко С. О. *Формування кластеру, як напрямку інноваційного розвитку економіки* URL: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No2/132-138.pdf> (дата звернення: 29.11.2019).
11. Краус Н.М. *Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку*: монографія. -Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. - 492с.
12. Данилишин Б. *П'ять умов інноваційного розвитку України* URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/p-yat-umov-innovatsijnogo-rozvitku-ukrajini-50023330.html>. (дата звернення: 27.11.2019).
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Ukrain's'kyj instytut naukovo-tehnichnoyi ekspertyzy ta informaciyi, [Analytical help. State of development of science and technology, results of scientific and technical activities for 2018: Ministry of Education and Science of Ukraine, Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information] Ky'yiv-2019, 117p.
2. The Global Innovation Index 2018: Energizing the World with Innovation URL: <https://www.globalinnovationindex.org>. (дата звернення: 12.11.2019).
3. The Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation URL: <https://www.globalinnovationindex.org>. (дата звернення: 11.11.2019).
4. The Global Innovation Index 2017: Innovation Feeding the World URL: <https://www.globalinnovationindex.org>. (дата звернення: 15.11.2019).
5. The Global Innovation Index Report 2019 URL: <http://globalinnovationindex.org/gii-2019-report> (дата звернення: 23.11.2019).
6. The Global Competitiveness Report 2019 URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення: 22.11.2019)
7. The Global Competitiveness Report 2018 URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=UKR> (дата звернення: 25.11.2019).
8. The Global Competitiveness Report 2018 URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=UKR>; <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/competitiveness-rankings/#series=GCI4.D.12> (дата звернення: 27.11.2019).
9. European Innovation Scoreboard 2019 URL: <http://eu.europa/docsdroom/documents/38781> (дата звернення: 27.11.2019).
10. Nekrasova L. A., Popenko S. O. *Formuvannya klasteru, yak napryamku innovatsijnogo rozvytku ekonomiky* [Formation of a cluster as a direction of innovative development of economy] URL: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No2/132-138.pdf> (дата звернення: 29.11.2019).
11. Kraus N.M. *Innovatsijna ekonomika v globalizovanomu sviti: instytucional'nyj bazys formuvannya ta trayektoriya rozvytku*: [An innovative economy in a globalized world: an institutional basis for formation and a trajectory of development] monografiya. - Ky'yiv: Agrar Media Grup, 2019. - 492s.
12. Danylyshyn B. *P'yat umov innovatsijnogo rozvytku Ukrainy* [Five conditions for innovative development of Ukraine] URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/p-yat-umov-innovatsijnogo-rozvitku-ukrajini-50023330.html>. (дата звернення: 27.11.2019).

Надійшла(received) 20.03.2020

References (transliterated)

1. Analytichna dovidka. Stan rozvytku nauky i techniky, rezul'taty naukovoyi i naukovo-tehnichnoyi diyal'nosti za 2018 rik:

Відомості про авторів /Сведения об авторах / About the Authors

Решетняк Наталія Борисівна (Решетняк Наталия Борисовна, Reshetnyak Nataliya Borisivna) – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри загальної економічної теорії; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>; e-mail: a02021957@gmail.com

Назаренко Олена Василівна (Назаренко Елена Васильевна, Nazarenko Olena Vasilivna) – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри загальної економічної теорії; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1825-0097>; e-mail: kh_nyv@ukr.net

Егорова Юлія Валеріївна (Егорова Юлия Валериевна, Yehorova Yuliia Valerievna) – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний технічний університет будівництва та архітектури, доцент кафедри економічної теорії; м. Харків, Україна; e-mail: yuliegorova222@gmail.com